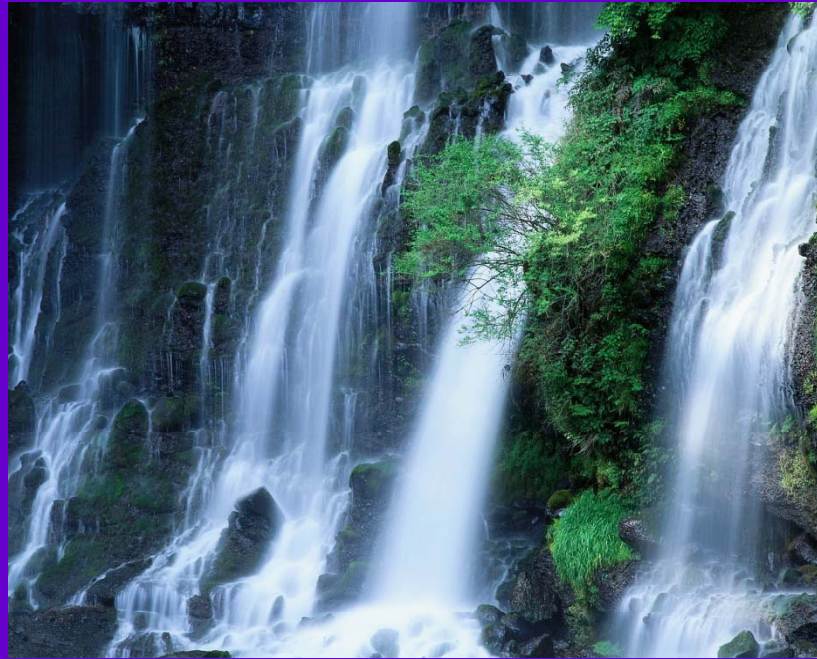

HENGELISEN TANSSIN HISTORIAA, 11.9.2010, SARI PERTTU

1.	Juutalainen traditio	3-4
2.	Varhaiskristillinen kirkko ja tanssi	5-6
3.	Kristillinen tanssi keskiajalla	7-8
4.	Kristillisen tanssin elpyminen	9-11
5.	Kristillinen tanssi Suomessa	12-15

1. JUUTALAINEN TANSSITRADITIO

- ✓ tanssit tukivat juutalaisen kansan uskonnollisuutta sekä henkilökohtaisessa tunteen ilmaisussa että koko kansaa koskettavassa tapahtumassa
- ✓ 2. Moos. 15:20 Israelilaisten pelastuessa Egyptin orjuudesta kansa iloitsee naisprofeetta Miriamin johdolla tanssien ja rumpua lyöden
- ✓ 2.Sam 6:14-16 kuningas Daavid tanssii ilmaisten henkilökohtaista riemuaan Herran edessä
- ✓ Vanhassa testamentissa tanssiminen liitetään useimmiten ylistykseen, riemuitsemiseen ja karkelointiin, mutta myös suru, hämmennys tai sotajoukkojen voittoiset saavutukset antoivat syyn tanssimiselle
- ✓ Vt:ssa ei paheksuta milloinkaan tanssia, vaan tanssi on väline lähestyä ja palvoa Jumalaa

1. JUUTALAINEN TANSSITRADITIO

- ✓ Heprealaiset piiritanssit, kulkueet juhlaseremonioissa, hyppyjä, tömähdyksiä ja pyörähdyksiä
- ✓ Huomattava osa juutalaisista tansseista vakiinnutti muotonsa diasporassa, maanpaossa. Tanssilla on siten ollut merkittävä tehtävä kansallisen identiteetin vahvistajana.
 - Tuom. 11:32 Jeftan tytär
 - Tuom. 21:21-23, kaupungin tytöt
 - 1. Sam. 18:6-7 naiset kuningas Saulia vastaan
 - Valit. 5:15 surun ilmaisu
 - Ps. 30:12 muutit itkuvirteni karkeloksi
 - Jer. 31:4 ja Jer. 31:13 karkeloa
 - 1. Aik. 15-16 Liitonarkku tuodaan laulaen ja liikkuen
 - Ps. 150:4 ja Ps. 149:3 ylistetään Jumalaa tanssien ja rumpua lyöden

2. VARHAISKRISTILLINEN KIRKKO JA TANSSI

- ✓ jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa juhlapyhissä heprealainen tanssiperinne
- ✓ Ympyrä symbolisoi ikuisuutta . Taivaan joukkojen ajateltiin olevan mukana tanssissa erityisesti kun vietettiin Pyhää ehtoollista. Mm. piispa Basileios Suuri kysyi 300-luvulla voiko olla mitään siunatumpa maan päällä kuin imitoida enkelten piiritanssia.
- ✓ Varhaisen kristillisen kirkon jäsenet olivat tottuneet ilmaisemaan suruaan ja iloaan, kaipaustaan ja kiitostaan tanssin avulla. Liturgia on heijastanut tapoja, jolla ihminen on pyrkinyt kommunikoidaan Jumalan kanssa.
- ✓ Rooman valtakunnan alueella uskonnolliset tanssit olivat muodostuneet mahdollisuuksiksi hillittömiin juhlamenoihin. Ilmeisesti tästä syystä kirkkohistoriasta löytyykin tanssista varoittavia kirjoituksia, joissa on pyritty erottamaan nämä kaksi tanssin tapakulttuuria toisistaan.

2. VARHAISKRISTILLINEN KIRKKO JA TANSSI

Johannes Khrysostomos (350-407):

” Siellä missä on tanssimista on myös paholainen. Jumala ei ole antanut meille jalkoja tanssimista vaan kävelyä varten... eikä meidän ole tarkoitus hyppiä kameleiden lailla, vaan voidaksemme yhtyä tanssiin enkelikuoron kanssa”

- ✓ Toledon kirkolliskokous vuonna 589 tuomitsi tanssin kirkossa
- ✓ Tanssiperinne säilyi hentona jäänteenä kristillisille jälkipolville
- ✓ Raamatunkohtia: Matt.11:17, Luuk. 15:25, Luuk 6:23

3. KRISTILLINEN TANSSI KESKIAJALLA

- ✓ Varhaiskristilliseltä ajalta alkanut keskustelu tanssin soveltuvuudesta kirkolliseen elämään jatkui läpi vuosisatojen. Tanssi näyttäytyy kirkollisessa historiassa joko ihmisen hengellisen ilon korkeimpana ilmaisuna tai tuomittuna pakanuuden ja pahan vallan alaisuuteen. Näiden ääripäiden keskellä kristillinen tanssi haki muotoaan ja paikkaansa kirkossa ja liturgiassa vuosisatoja.
- ✓ Mikäli tanssin voitiin osoittaa korottavan Jumalan suuruutta, se hyväksyttiin. Kristillinen tanssi kuitenkin levisi kirkon laajentumisen myötä Eurooppaan.
- ✓ Reformaatio vaikutti kirkollisen tanssin lamaantumiseen.
- ✓ Protestanttinen papisto alkoi suhtautua tanssiin syntinä. Martti Luther kirjoitti 1540 tanssimisen olevan hyväksyttävää ja opettavan kohteliaisuutta seurassa sekä rohkaisevan ystävyyteen ja vapautumiseen nuorten miesten ja naisten parissa.
- ✓ Joillakin alueilla, erityisesti Espanjassa katolisessa kirkoissa tanssiminen jatkui osana jumalanpalvelusta.

3. KRISTILLINEN TANSSI KESKIAJALLA

- ✓ Tanssi säilyi läpi keskiajan vähäisenä kirkollisena perinteenä.
- ✓ Renessanssin aikana tanssi kukoisti teatterissa ja baletissa, oratorioissa ja juhlavissa kulkueissa, myös hymnien ja psalmien tulkinnassa tanssi oli toisinaan mukana jumalanpalveluksissa.
- ✓ 1700-luvulla roomalaiskatolinen ja protestanttinen kirkko eivät enää hyväksyneet tanssia jumalanpalveluksiinsa. Tämä johtui osaksi tanssin maallistuneesta käytöstä teatterissa, mitä papisto ei voinut hyväksyä.

Myös pelko uuspakanuudesta väijyi taustalla. Samoin kristillisen kirjallisen materiaalin lisääntyminen teki osaltaan ruumiin hyödyttömäksi uskonnollisen kasvun tiellä.

- ✓ Renessanssin jälkeen tanssi siirtyi selkeästi pois kirkoista yhteiskunnallisen tapakulttuurin muodoksi, erityisesti kuninkaallisen hovin palvelukseen. Toisaalta liturgisen tanssin jäänteitä jäi näkyviin itse messujen liturgisiin liikkeisiin.

4. KRISTILLISEN TANSSIN ELPYMINEN

- ✓ Kiinnostus kristilliseen tanssiin lisääntyi Yhdysvalloissa ja Euroopassa, Aasiassa ja Australiassa 1970-luvulta alkaen
- ✓ Saksalainen tanssin professori Bernhard Wosie, alun perin teologi, alkoi kerätä tietoja kansantansseista, joiden pohjalta muokkasi tanssien koreografiaan hengellisen sisällön. Kansantanssipohjaiset kristilliset tanssit levittyivät kirkkokansan tietoisuuteen Sacred Dance – nimellä.
- ✓ Ruotsissa vakiintui Heliga danser- nimitys
- ✓ Amerikassa moderni tanssi toi toisen maailman sodan jälkeen uusia mahdollisuuksia liturgisen tanssin ilmaisukieleen. Yhdysvalloissa roomalaiskatolisen kirkon piispat julkaisivat vuonna 1978 muistion ”Environment and Art on Catholic Worship”, jossa mainittiin muun muassa tanssi, mimiikka ja draama jumalanpalveluksen kehittämisen elementteinä. Amerikassa toimii nykyään runsaasti kristillisiä tanssiryhmiä sekä seurakunnissa että ammattimaisesti.

4. KRISTILLISEN TANSSIN ELPYMINEN

- ✓ Australialainen tanssija ja pedagogi Mary Jones perusti Kansainvälisen kristittyjen tanssijoiden yhdistyksen ICDF 30 v. sitten. Hänen visionaan on kerätä kaikki maailman kristityt tanssitaiteilijat yhteen ylistämään ja kiittämään Jumalaa tanssia hyväksi käyttäen.
- ✓ Mary Jonesin mukaan tanssija voi esiintyä, tehdä koreografioita, opettaa lapsia, nuoria ja aikuisia, myös vammaisia. Tanssija voi opettaa kuntoilua, rukousta, terapiaa ja elävöittää kirkon jumalanpalvelusta.
- ✓ Suomen Lähetysseuran työalueilla Thaimaassa ja Namibiassa on aloitettu jumalanpalveluksen uudistaminen käyttäen paikallista puhe- ja liikekieltä, makutraditiota, asustesuunnittelua, soitinkoostumusta ja melodioita.
- ✓ Afrikassa rummut ja tanssi kuuluvat yhteen. Niiden avulla ilmaistaan syntymää, kuolemaa ja suurta juhlaa, myös jumalanpalveluksen kiitosta ja ylistystä. Lähetystyöntekijä Marjatta Mäkisen mukaan tanssi kuuluu niin kirkkomatkaan kuin itse jumalanpalveluksen.

4. KRISTILLISEN TANSSIN ELPYMINEN

- ✓ Kaakkois-Aasian jumalanpalvelustanssin uranuurtaja Ruth Srisuwan on vuodesta 1982 lähtien säveltänyt, sanoittanut, laulanut, tanssinut, opettanut ja tuottanut erilaisia jumalanpalveluksen osia käyttäen materiaalinaan perinteistä thai-kulttuuria.
- ✓ Raamatulliseen perinteeseen perustuva ylistysmuoto, tamburiinitanssi, on erityisen suosittu kiitostanssin muoto Koreassa, Malesiassa, Singaporessa ja Hongkongissa. Korean kristittyjen tanssitaiteilijoiden yhdistys perustettiin v.2000.
- ✓ Amerikassa ja Euroopassa kristilliselle tanssille on ominaista ekumeenisuutta palveleva piirre. Niin katoliset, protestantit, vapaakirkolliset kuin juutalaisetkin voivat tanssia yhteisissä produktioissa uskonnollisista eroavaisuuksista huolimatta.

Osaltaan tähän kehitykseen on vaikuttanut The Sacred Dance Guilt – järjestö, joka toimii monenlaisista taustoista tulevien tanssijoiden ammattikiltana. Sen tavoitteena on tukea ja lisätä tanssin hengellistä ulottuvuutta taiteen keinoin ja luoda yhteyksiä tanssin ja muiden taidemuotojen uskonnolliselle kohtaamiselle. Toiminta-ajatuksessa painottuvat mm. tanssijan hartauselämän ja koko persoonaa koskevan kasvun tukeminen sekä mahdollisuus verkostoitua yhteisöllisiin jumalanpalveluksiin.

www.sacreddanceguilt.org/resource/webSite.cfm?websiteid=

5. KRISTILLINEN TANSSI SUOMESSA

- ✓ Harri Heinon tutkimus osoittaa hengellisellä tanssilla olleen omaleimainen osansa kansaherätyksen hartauselämässä 1800-luvulla. Hyppyherätyksessä esiintyi hengellistä tanssia, jota perusteltiin Vanhasta testamentista löytyvillä teksteillä. Hyppyherätyksen myötä laantui myös hengellinen tanssi Suomessa.
- ✓ Riitta Vainio Suomen modernin tanssin ja kirkkotanssin uranuurtaja aloitti kirkkoissa tanssimisen 1960-1970-luvuilla. Vaikka liturginen tanssi perustui Raamatun teksteihin ja virsiin, ne saivat osakseen aluksi paheksuntaa sekä kirkkokansalta että kriitikoilta. Toisaalta Vainiota kiiteltiin, että hän toi takaisin kirkkoon kauan unohduksissa olleen julistusmuodon.
- ✓ 1980-luvulla virisi kirkon sisällä paljon kulttuuritoimintaa, jossa myös tanssi oli mukana. Näitä ovat mm. Anna-Mari Kaskisen sanoittamat ja Pekka Simojoen säveltämät Afrikkalainen gospelmessu 1981 Kotkan Lähetysjuhlilla ja Liekit – musikaali 1985 Lähetysseuran 100-vuotis juhlissa Helsingissä.

5. KRISTILLINEN TANSSI SUOMESSA

✓ Kristillisiä tanssiryhmiä 1980-luvulla olivat mm. Saltus Sancti, Golbel-baletti, Kansanlähetyksen piirissä toimi Drop –tanssiryhmä, joka esiintyi muusikoiden Jukka Leppilampi ja Outi Terho kanssa ja Unity-tanssiryhmä 1989-1996.

Unity-ryhmä osallistui Hollanissa järjestettävään Christian Artist Europe seminaareihin opettaen ja esiintyen vuosina 1989, 90, 91, 92 ja 2003.

Ryhmä sai innostuneen vastaanoton ja se esiintyi myös Hollanin TV:ssä. Ryhmän tanssija Sari Perttu kutsuttiin tanssimaan Rotterdamiin Gospelgalaan 1990 ja

1. Kansainväliseen kristilliseen taidefestivaliin Pietariin 1991.

Festivaali oli Kanadan YWAM:n ja Venäjän Luth.kirkon järjestämä.

✓ Vaihtoehtoinen ehtoollisjuhla 1980-luvulla oli Kansanmessu, jossa sävelmaailma oli peräisin israelilaisesta kansanmusiikista ja liturgiaan liittyivät olennaisesti israelilaiset kansantanssit. Messun liturgisesta suunnittelusta ja sanoituksesta vastasivat Miikka Ruokanen ja Aino Piirola.

5. KRISTILLINEN TANSSI SUOMESSA

- ✓ 1988 sai alkunsa Tuomasmessu, jota toteutettaessa pyritään kokonaisvaltaiseen jumalanpalvelukseen.
- ✓ Ryttylässä aloitettiin 1998 Taiteiden kesäleirit, jossa tanssi on ollut mukana yhtenä työmuotona alusta asti.
- ✓ Kansanlähetysopestossa Ryttylässä toimii myös kristillinen taidekoululinja, jossa opiskellaan Raamattua, draamaa, musiikkia ja tanssia.
- ✓ Havaijilla YWAM parissa alkunsa saanut King's Kids –toiminta alkoi Suomessa 1989 Päivi ja Pentti Mataran johdolla.
- ✓ Suomessa vaikuttaa myös Creative Arts Europe Finland ry. Sen päämääränä on edistää sisällöltään ja sanomaltaan tasokasta kristillistä taidetta. Tanssiryhmä Xaris Finland on vuodesta 1996 alkaen toiminut ammatillinen tanssiryhmä. Sen taiteellinen johtaja on Titta Tunkkari. Ryhmän harjoitettavana on toiminut vuodesta 2008 harjoittelijaryhmä.

5. KRISTILLINEN TANSSI SUOMESSA

- ✓ Christian Artist Finland eli CAF on kristittyjen taiteilijoiden yhteyttä tukeva järjestö, joka järjestää taidetapahtumia ja koulutusta vuosittain.
- ✓ Vivamon Raamattukylä on toiminut vuodesta 2005. Se esittää Raamattuaiheisia näytelmiä draaman, musiikin ja tanssin keinoin kesäisin, jouluna ja pääsiäisenä.
- ✓ Perinteisin järjestö on Suomen kristillinen kulttuuriseura
- ✓ Nyt 2000-luvulla Suomessa on havaittavissa selkeä muutos tanssiin suhtautumisessa kristillisessä kulttuurissa ja seurakuntatyössä. Tanssi toivotetaan yhä luontevammin tervetulleeksi osaksi julistavaa seurakuntatyötä, hartaus- ja jumalanpalveluselämää. Monissa kristillisissä tapahtumissa voi tutustua tanssiproduktioihin. Kristityt tanssin ammattilaiset saavat mahdollisuuden opettaa kristillisissä järjestöissä.

Luennon lähteenä käytetty Tuija Kotirannan pro gradu –tutkielmaa Kristillinen tanssi uskon ilmaisijana, tammikuu 2005, Lilja Riipinen-Kinnusen kirjaa Sillaba, 2009 Suomen Lähetysseura sekä Sari Pertun omia muistiinpanoja.